

گواهی و گواه

گواه ممکن است یک نفر باشد یا چند نفر

گواه واحد

در مقاله پیش دیدیم که گواهی چه معایی را ممکن است در بر داشته باشد *

- (۱- معایب جسمانی (چشم و گوش) ۲- دیوانگی و نقیصه های روحی) توهم - خیالی بودن - هیستری - سبک مغزی (۳- گواهی دروغی ناشی از سوء قصد
- ۴- اشتباه حواس و یا اشتباه حافظه)

حال در صورتیکه برای گواهی در امری یک نفر گواه بیشتر نباشد باید دقت زیادی کرد که گواهی او دارای معایب بالا نبوده و خطائی در دادرسی روی ندهد عبارت لاتینی مشهوری میگوید (گواه واحد در حکم هیچ است) این عبارت در زمان های پیش روی قضائی کشور فرانسه را تشکیل میداده لیکن بدون تردید فکر غلطی را بیان مینماید زیرا ممکن است بزهی صورت گیرد و یک نفر گواه بیشتر هنگام وقوع عمل حضور نداشته باشد بدیهی است که نمیتوان از شنیدن گواهی او چشم پوشید باید در این صورت دقت بیشتری در سنجش گواهی بعمل آورد و بدلائل و قرائن دیگر اظهارات گواه واحد را تطبیق کرد.

گواه متعدد

در صورتیکه چندین نفر گواه بر امری باشند باز پرس بایستی هریک را جداگانه شنیده بعدا اظهارات آنها را با یکدیگر تطبیق نماید اگر مطابقت کامل بین اظهارات گواهان وجود داشت مواظب باشد این مطابقت بعلت تلقین و یا نباتی و یا اشتباه مشترك نباشد.

در صورتیکه بین اظهارات گواهان اختلافاتی مشاهده شود باز پرس اظهارات آنها را سنجیده آنهایی که جلب

اعتماد مینمایند قبول و بقیه را طرد میکند گاهی اتفاق میافتد که پس از وقوع بزه چند نفر گواه بطور طبیعی و با صراحت کافی گواهی داده اند بعد از مدتی چند نفر دیگر معرفی شده اند که اظهارات آنها اظهارات گواهان اولیه را خنثی میسازد و قرائنی موجود است که این اشخاص بایکی از طرفین ارتباط و آشنائی داشته و یا از جریان قضیه نمیتوانسته اند اطلاع حاصل کنند بدیهی است در این صورت گواهان ثانوی مورد اعتماد نیستند.

شرایط قابل اعتماد بودن گواهی

بدون در نظر گرفتن شخصیت گواه و یا کیفیت عمل انتسابی برای اینکه گواهی قابل اطمینان باشد سه شرط ذیل لازم است:

۱- گواهی باید زبانی باشد

زیرا روبرو شدن گواه با باز پرس وسیله دقت در صحت و یا سقم گواهی است - از نحوه ادای شهادت ژست ها و حرکات اعضای گواه حالت عصبانیت یا سکوت او در مقابل بعضی پرسش ها - تغییرات قیافه و رنگ چهره از تمام این ها باز پرس می تواند استنباط بر صحت گواهی یا عدم آن بنماید .

۲- تمهید گواه

گواهان پیش از گواهی دادن تمهید می شوند که جز بصدق و راستی چیزی نگویند (ماده ۱۴۵ آئین دادرسی کیفری) این التزام بر راستگویی وزن بیشتری به گواهی آنها میدهد در واقع تأکیدی است بر این که گواه متوجه مسئولیت خود گردیده دقت بیشتری در پاسخ خود بنماید - اطلاعاتی که بدون التزام داده شود دارای همان قوت گواهی نیستند ولی نظر دادرس در تعیین

خانواده او - بی قیدی و بی علائقی بامور این نکات را نیز باید در نظر داشته و بحالات روحی گواهان دقیق شد.

سنجش گواهی

در قوانین زمان‌های پیش تعداد گواهان در نظر گرفته میشد غالباً اظهار يك نفر گواہ را کافی ندانسته ولی بعکس اگر چندین نفر گواہ عیناً بیک طریق بر وقوع امری گواهی میدادند دیگر تردیدی در ارتکاب جانی نمیدانستند در صورتیکه در قوانین امروز تعداد بیچوجه شرط صحت گواهی نیست ممکن است دادرسی گواهی يك نفر را کافی برای محکوم کردن متهم بدانند و در مقابل در جای دیگر گواهی چندین نفر را رد کرده و کافی برای محکومیت نشمارد. ممکن است بازپرس اظهارات مطلعین را که بدون التزام بر استکونی اطلاعاتی داده اند بر اظهارات گواهان که ملتزم بر استکونی شده اند ترجیح دهد - بازپرس می‌تواند اظهارات يك طفل را صادق گرفته و گواهی مرد بالغ و رشیدی را که ملتزم بر استکونی نیز شده رد کند.

بنابر این سنجش گواهی مثل سنجش سایر دلایل بنظر دادرسی بوده و تحت بازرسی و ابراد دیوان عالی کشور قرار نمیگیرد و جدان بازپرس و دادرسی حاکم است و برای اینکه از خطر اشتباه محفوظ باشد لازم است اصول کلی راجع بخطاهای حسی و دماغی و روانی را که ذکر کردیم بیوسته در نظر نگه‌دارد

دکتر امین فر

ارزش آنها آزاد است.

ماده ۲۴۶ قانون آئین دادرسی کیفری اشخاصی را که بدون التزام گواهی میدهند بطریق پائین تعیین می‌کند:

۱- اشخاصی که بعد بلوغ نرسیده‌اند.

۲- اشخاص مفصله ذیل در صورتیکه یکی از طرفین آنان را رد کرده باشد.

۱- اشخاصی که بواسطه ارتکاب بجنایت محکوم بمجازات شده‌اند.

۲- زوج یا زوجه مدعی خصوصی و اسلاف و اعقاب یا برادران و خواهران و سایر اقربای او تا درجه سوم

۳- اشخاصی که قیم یا ولی یا مباشر امور یکی از طرفین هستند یا یکی از طرفین محاکمه دارند.

سوم - گواهی باید مستقیم باشد

ممکن است گواہ اظهار کند که دیگری ناظر عمل بوده و ارتکاب را مشاهده کرده است البته این طریق گواهی (غیر مستقیم) تاثیرش کمتر از آنست که گواہ اظهار کند بچشم خود ارتکاب عمل را دیده‌است. ممکن است گواہ اظهار کند که مردم میگفته‌اند و یا در شهر شایع بوده که فلان شخص مرتکب عمل گردیده است هر چند اعتماد زیادی باین قبیل اظهارات نمیشود کرد ولی بازپرس میتواند پس از استماع گواهی سعی کند ناقلین قول را بتدریج پیدا کرده و بکشف حقیقت موفق گردد.

گواهان ممکن است بعللی از ادای گواهی خود داری کنند - حجب و حیا ترس از حاضر شدن در مقابل داد گواه - میل بحفظ روابط حسنه با متهم و